

УДК 008:379.85

Зубехіна Тетяна Василівна

асистент кафедри туризму

Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна», м. Луцьк

tatius88@gmail.com

ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ БАКАЛАВРІВ З ТУРИЗМУ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У статті обґрунтовано теоретичну модель формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки; висвітлено підходи та принципи формування інформаційної культури бакалаврів з туризму; охарактеризовано форми та методи формування інформаційної культури бакалаврів з туризму та запропоновано організаційний, логічний, технологічний етапи формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки.

Ключові слова: модель; інформаційна культура; інформаційні технології; бакалавр з туризму; підходи; принципи.

Сучасний період розвитку суспільства характеризується кардинальними змінами у сфері взаємодії людини та інформації. Уперше за всю історію людства інформація і знання зайняли домінуючу позицію по відношенню до таких найважливіших категорій, як матерія і енергія. Тим самим був ознаменований перехід від індустріальної до інформаційної цивілізації.

Проблемами формування інформаційної культури займалися В.П. Андрущенко, А.О. Веряєв В.О. Виноградов, Л.С. Винарик, А.П. Єршов, О.М. Тарасова; питаннями вдосконалення туристичної освіти – В. Абрамов, Ю. Земліна, Л. Польова, Л. Сакур, М. Скрипник, В. Федорченко та інші. Тепла Н.А. розглядає формування інформаційної культури на підставі інтеграції інформаційного курсу з курсами загальнотехнічних і професійних дисциплін, як складний, багатоплановий, поетапний процес, що має різні рівні розвитку [1]. Однак, аналіз наукових досліджень показує, що немає розробленої моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки.

Мета статті – науково обґрунтувати авторську модель формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки.

Розвиток інформаційних технологій спонукає навчальні заклади до формування уміння вчитися, добувати інформацію і використовувати її у своїй професійній діяльності. Проте для цього викладач повинен не лише сам володіти основами інформаційних знань та умінь, але і бути професійно підготовленим транслювати їх, формуючи особливий тип культури – інформаційної культури студентів.

Модель формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки представляє сукупність конкретних доцільних засобів, методів і форм навчання, що відбивають логіку формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки і містить такі блоки: цільовий, змістовний, процесуальний і оцінно-результативний (рис.1).

Рис. 1. Блоки моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки

Соціальне замовлення відображає попит на фахівців, підготовлених кваліфіковано сприймати, обробляти, засвоювати, передавати, використовувати інформацію та інформаційні технології в професійній туристичній діяльності.

Цільовий блок моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки передбачає визначення мети та завдань для забезпечення цього процесу і реалізується через змістовий і процесуальний компоненти та забезпечує реалізацію оцінно-результативного компоненту.

Теоретико-методологічна основа педагогічної моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки включає особисто-орієнтований, діяльнісний і системний підходи.

Особистісно-орієнтований підхід має на меті допомогти студенту розкрити власний потенціал. Він ґрунтується на гуманізації освітнього процесу, урахуванні наявних знань, умінь, інтересів та потреб студентів, їхніх індивідуальних особливостей, необхідних у професійній діяльності, а також спрямований на підготовку компетентного фахівця, здатного адекватно та ініціативно діяти, мобілізувати знання, вміння, навички та особистісні якості у інформаційному суспільстві для досягнення поставленої мети.

Діяльнісний підхід полягає у підготовці бакалавра з туризму як фахівця, що інтегрує в собі знання, вміння, навички, ціннісні орієнтації, досвід інформаційної діяльності та використання технічних засобів, інформаційний світогляд та особистісні якості фахівця, що є необхідними для ефективного здійснення професійної діяльності засобами інформаційних технологій.

Системний підхід заключається в отриманні бакалаврами з туризму професійних знань, умінь і навичок, необхідних для формування інформаційної культури фахівця.

Визначено такі принципи функціонування моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки: безперервності, професійної спрямованості, інформативності, інтегративності, системності, технологічності.

Принцип безперервності передбачає використання всіх можливостей навчально-виховного процесу для формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки.

Принцип професійної спрямованості передбачає використання теоретичного навчання і міжпредметних зв'язків для створення в цілісній системі освіти інформаційного простору та підготовки студента до активної участі у професійній діяльності відповідно до особистих інтересів і суспільних потреб.

Принцип інформативності передбачає визначення комплексу інформаційних технологій, що дозволяє сформувати інформаційну культуру бакалавра з туризму у вищому навчальному закладі. Інформаційні технології в освітній системі є, в першу

чергу, інструментарієм процесу оволодіння інформацією, тобто процесу пізнання, результатом якого є отримання знань.

Принцип інтегративності вимагає створення у вищому навчальному закладі єдиної стратегії і тактики формування інформаційної культури особистості з орієнтацією на всебічну взаємодію як освітніх, так і туристичних установ, кожне з яких відповідно зі своєю специфікою покликане стати учасником формування інформаційної культури бакалаврів з туризму.

Принцип системності дозволяє забезпечити цілісність процесів формування та розвитку інформаційної культури, подолати, за рахунок введення єдиної методичної бази, ізольованість при розгляді таких компонентів, як електронні бібліотечно-бібліографічні знання, комп'ютерна грамотність для формування інформаційної культури бакалаврів з туризму.

Принцип технологічності дозволяє розглядати формування інформаційної культури студента як педагогічну технологію, що включає певну сукупність методів та засобів, що забезпечують досягнення кінцевого результату і обов'язковий контроль його точності як основи отримання бакалавра з туризму зі сформованою інформаційною культурою.

У моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки змістовний блок реалізується за допомогою взаємовпливу та взаємозбагачення інформаційного забезпечення і змісту туристичних дисциплін, які спрямовані на ефективний творчий розвиток майбутніх фахівців з туризму; вироблення у студентів знань та умінь, що дозволять їм засвоїти у подальшому загально-професійні та спеціальні знання. Важливу роль при цьому відіграють навчальні дисципліни: «Організація туристичних подорожей» (2 курс), «Інформаційні технології в туризмі» (3 курс), «Організація сфери екскурсійних послуг» (3 курс) і варіативної навчальної дисципліни «Основи інформаційної культури бакалаврів з туризму» (4 курс), орієнтованих на поетапну структурування засвоєння знань.

До функцій формування інформаційної культури бакалаврів з туризму належать пізнавальна, інформативна, комунікативна, регулятивна, аксіологічна і виховна.

Процесуальний блок моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму вимагає впровадження раціональних методів, засобів та форм навчання, орієнтованих на формування інформаційної культури бакалаврів з туризму.

Виокремлено такі форми навчання моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки: лекції, практичні, круглі столи, захист курсових, індивідуальна робота, самостійна робота, практика, конференції, дистанційне навчання.

До методів формування інформаційної культури бакалаврів з туризму віднесено: лекції-презентації, дискусії, мультимедія, ділові ігри, комп'ютерне проектування, онлайн-бесіди, використання інтернет-технологій, майстер-класи.

Засобами формування інформаційної культури бакалаврів з туризму є: інтернет-сайти, аудіо-відео матеріали, мультимедійні презентації, електронні навчально-методичні комплекси, комп'ютерне тестування.

Оцінно-результативний блок формування інформаційної культури бакалаврів з туризму сприяє оцінці досягнення мети, відповідно до змісту і ефективності процесу, вибраних засобів, припускаючи поєднання діяльності по контролю і аналізу його результатів з основною діяльністю, внесення коректив.

Нами було виділено такі етапи формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки: організаційний, логічний, технологічний.

Організаційний етап характеризується адаптацією студента в інформаційному середовищі ВНЗ і готовністю до активного діалогу з ним. На цьому етапі у студента виробляються уміння роботи з різними джерелами інформації, інформаційно-пізнавальна активність, уміння використовувати знання у вирішенні стандартних професійних завдань на основі інформаційних технологій, наявність уявлення про інформаційні ресурси суспільства.

Логічний етап характеризується рівнем комп'ютерної освіченості, досвідом, індивідуальними особливостями студента, його прагненням до самоосвіти,

самоудосконалення, здатністю до творчості у рамках використання засобів телекомунікацій і інформаційних технологій, рівнем майстерності, якої досягає студент на шляху професійного становлення, здатністю використати комп'ютер і сучасні інформаційні технології у своїй професійній діяльності для вирішення завдань і проблемних ситуацій.

Технологічний етап характеризується набуттям досконалості у використанні інформації, досягнутої у процесі оволодіння сучасними інформаційними технологіями, уміння використати ці можливості в повсякденній роботі, в процесі створення нових туристичних продуктів в майбутній професійній діяльності. Це здатність комбінувати раніше освоєні знання і уміння, приймати рішення в нестандартних ситуаціях з використанням усього арсеналу засобів обчислювальної техніки, програмного забезпечення, за допомогою побудови інформаційних моделей процесів, що вивчаються, та аналізу цих моделей за допомогою автоматизованих інформаційних систем.

Таким чином, в основу моделі формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки покладено специфічні принципи, форми та методи, які є провідними у процесі здобуття необхідних знань, умінь та навичок для формування інформаційної культури бакалаврів з туризму.

В перспективі планується охарактеризувати організаційно-методичні умови формування інформаційної культури бакалаврів з туризму у процесі фахової підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тепла Н. А. Формування інформаційної культури студентів – майбутніх інженерів у технічному вузі: монографія / Н.А. Тепла, А.А. Червова. – Шуя: вид-во ГОУ ВПО «ШГПУ», 2009. - 125 с.

Рецензент

Белікова Н.О. – д.пед.н., проф.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2014

ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛИ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ БАКАЛАВРОВ ТУРИЗМА В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

Зубехина Татьяна Васильевна

ассистент кафедры туризма

Луцкий институт развития человека Университета «Украина», г. Луцк

tatius88@gmail.com

Аннотация. В статье обоснована теоретическая модель формирования информационной культуры бакалавров туризма в процессе профессиональной подготовки; освещены подходы и принципы формирования информационной культуры бакалавров по туризму; охарактеризованы формы и методы формирования информационной культуры бакалавров туризма и предложены организационный, логический, технологический этапы формирования информационной культуры бакалавров туризма в процессе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: модель; информационная культура; информационные технологии; бакалавр по туризму; подходы; принципы.

THE DESCRIPTION MODEL OF INFORMATION CULTURE TOURISM BACHELORS' FORMATION IN TRAINING PROCESS

Tatiana V. Zubekhina

Tourism Department assistant

Lutsk Institute of Human Development University «Ukraine», Lutsk

tatius88@gmail.com

Annotation. The theoretical model of information culture Tourism Bachelors' formation in professional training process; the approaches and principles of information culture Tourism Bachelors' formation are substantiate in this article. Also the forms and methods, organizational, logical, technological stages are proposed.

Keywords: model; information culture; Information Technology; Tourism Bachelors' approaches; principles.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Tepla N.A. Information Culture Formation students - future engineers in the technical high school: monograph / N.A. Tepla, A.A. Chervova. – Shuya: Izd GOU VPO "SHHPU", 2009 - 125 p. (in Ukrainian)